

L'esclopet

(ALDC, IV, 821. L'esclopet)

L'enunciat es refereix a la “peça de fusta, semblant a un esclop petit, amb què els segadors es resguarden la mà esquerra” (*DIEC*). Els dos mots de màxima extensió, *esclopet* (var. *escopet* 41) i *soquet/soqueta*, basen la seva motivació en la semblança amb un esclop petit, com diu la definició del *DIEC*, i, si comparem les àrees respectives d'aquests mots amb les de *esclop* 31, 41, 43, 52, 55, 109, 119 i *soc* 167 (veg. *PALDC*, II, mapa 150, on s'expliquen les corresponents etimologies), notem que pràcticament se superposen; així com *soquet* (var. [θ]oquet 100, 108, *soquet de volant* 86), der. de *soc*, sembla genuí, *soqueta* (var. [θ]oqueta 132, 134, 138, 139), d'àrea val., és més aviat una deixalla de la colonització aragonesa (veg. [θ]oqueta a tot l'aragonès, *ALEANR*, I, mapa 54).

En ross., mall. i men. es coneix *didal* (< llat. DIGITALE ‘del dit’, der. de DIGITU), que ha format *dits* (*dits de canya* 9, 31, *dits de cuiro* 35), el der. *didalera* 130, que es posa al

dit índex, i les formes perifràstiques *didals de canya* 25, *didals de madera* 190, que indiquen la matèria de què són fets; no és la primera vegada que es donen paral·lelismes entre el rossellonès i part del balear.

Canons (var. *canons de canya* 74, 78, 79, veg. *PALDC*, II, mapa 256), deu el seu nom a la seva forma tubular i a la matèria. *Bitenes* 35 és modificació, per equivalència acústica, de *mitena*, pròpiament ‘guant que cobreix la mà fins a la meitat del polze i el començament dels altres dits’, pres del fr. *mitaine*, der. de *mite* ‘gata’ (+ suf. -aine), resultat de l'onomatopeia del fèlid i amb metonímia al·lusiva al seu pelatge suau; *guant* 3, 154 (< fràncic *WANT), com *maneta de pell* 73, té una metàfora semblant.

Altres mots: *ungla* 188, per la forma d'urpa, *closseta* 113, *raqueta* 158, 165, *barretes de madera* 157.

Són mots normatius *esclopet*, *didal*, des del *DG*_I, 1932, i *soquet*, des del *DIEC*_I, 1995.

